

XXIII. BIJDRAGE RINDERT BROUWER

SCHILDERVRIENDEN VAN VINCENT IN PARIJS (28.02.1886 - 19.02.1888)

inleiding: Vincent van Gogh in Parijs

Zelfportret Vincent van Gogh
zomer 1887

Vincent ging vanuit Nuenen naar Antwerpen, waar hij aankwam op 24 november 1885 om daar les te nemen aan de kunstacademie en zijn kunst te verkopen. Maar na drie maanden was hij teleurgesteld in het onderwijs en de verkoopmogelijkheden voor zijn werk.

Op 28 februari 1886 vertrok hij naar Parijs en trok, volkomen onverwacht voor Theo, in bij zijn broer, die manager was bij de internationale kunsthandel Boussod, Valadon & Cie, de opvolger van Goupil & Cie. Ondanks de hechte band tussen beide broers viel het samenwonen niet altijd mee, het zachtaardige karakter van een keurige Theo botste nog al eens met het felle karakter van een rommelige Vincent.

Portret van Theo van Gogh
zomer 1887

Kort nadat Vincent in Parijs was aangekomen, startte hij begin maart 1886 aan het open atelier van kunstschilder Fernand Cormon (1845-1924). Daar kreeg hij drie maanden, tot juni 1886, teken- en schilderlessen, die hij net als in Antwerpen al snel teleurstellend vond. Maar veel belangrijker was dat hij hier verschillende schilders leerde kennen met wie hij vriendschappen sloot: Émile Bernard, Henri de Toulouse-Lautrec, Paul Signac, Louis Anquetin

en John Peter Russell.

Vanaf 1886 exposeerde Theo van Gogh regelmatig werk van impressionisten op de entresol van het pand, waarin hij woonde, en bood zo een platform voor een nieuwe generatie kunstenaars. Door het bezoeken van deze exposities kwam Vincent in contact met weer andere schilders, met wie hij ook vrienden werd: Camille Pissaro, Armand Guillaumin, Paul Gauguin en Arnold Koning.

In deze bijdrage gaan we op zoek naar en op bezoek bij de graven van de Parijse schildervrienden van Vincent van Gogh, hieronder weergegeven met een (zelf)portret.

Er komen drie afleveringen: begraven in A. Parijs, **B. Frankrijk**, C. Elders.

		LES AMIS PEINTRES DE VINCENT VAN GOGH À PARIS		
<i>Camille Pissarro</i>	<i>Paul Signac</i>		<i>Émile Bernard</i>	<i>Armand Guillaumin</i>
				
<i>Louis Anquetin</i>	<i>Henri de Toulouse-Lautrec</i>	<i>Arnold Koning (geen zelfportret)</i>	<i>Paul Gauguin</i>	<i>John Peter Russell</i>

DEEL B. BEGRAVEN IN FRANKRIJK : LOUIS ANQUETIN & HENRI DE TOULOUSE-LAUTREC

1. Louis Anquetin (Étrépagny 26.01.1861 - Parijs 19.08.1932)

zelfportret 1892

Louis Anquetin werd in Étrépagny (Normandië) geboren als enige zoon van een slager. Hij voelde zich aangetrokken tot tekenen en werd door zijn ouders aangemoedigd zijn roeping te volgen. Hij behaalde zijn diploma aan het lyceum in Rouen. Na zijn militaire dienst in 1822 vestigde hij zich in Parijs, waar hij ging werken in de studio van Léon Bonnat. Hier ontmoette hij Henri de Toulouse-Lautrec, met wie hij bevriend raakte. Toen Bonnat's school sloot, gingen de twee naar het atelier van Fernand Cormon. In deze kunstschool ontmoette hij veel avantgarde schilders, waarvan een aantal zijn vrienden werden, zoals Émile Bernard en Vincent van Gogh. Met Bernard ontwikkelde Anquetin een

Louis Anquetin

nieuwe stijl van schilderen, die *cloisonnisme* genoemd zou worden. De stijl, grote heldere kleurvlakken met donkere contourlijnen, was geïnspireerd op gebrandschilderd glas en Japanse houtsneden. Nadat Anquetin en Toulouse-Lautrec naar België en Nederland waren geweest om Nederlandse en Vlaamse meesters als Rembrandt en Rubens te bestuderen, liet Louis Anquetin de moderne kunst achter zich en begon hij Rubensiaans en allegorisch te schilderen.

Louis Anquetin en Vincent van Gogh

Vincent leerde Louis Anquetin kennen in het atelier van Fernand Cormon, waar beiden teken- en schilderlessen volgden. Over de vriendschap tussen Vincent en Louis Anquetin is weinig bekend. Waarschijnlijk kwam die tot stand, omdat beide bevriend waren met Émile Bernard. Volgens Vincent waren Anquetin en Bernard ook geïnspireerd tot het *cloisonnisme* dankzij een tentoonstelling in 1887 in het Café du Tambourin van Japanse prenten uit de collectie van Vincent.

*Louis Anquetin
Avenue de Clichy (1887)*

Vincent sprak over meerdere werken van Anquetin zijn waardering uit. De onderwerpen spraken hem aan: de schimmige kanten van het avond- en nachtleven. Maar ook het boerenleven, waar Anquetin mee bekend was, omdat hij

was opgegroeid in een Normandisch dorp. Mogelijk was het schilderij *Avenue de Clichy: cinq heures du soir*, dat Anquetin in cloisonnistische stijl schilderde een inspiratiebron voor Van Goghs schilderij *Caféterrassen bij nacht*.

*Vincent van Gogh
Caféterrassen bij nacht (1888)*

graf van Louis Anquetin : Cimetière d'Étrépagny (Eure-Normandië) D14 bis

Louis Anquetin werd in zijn geboorteplaats begraven op het cimetière d'Étrépagny in het familiegraf. Op het graf staan stèles voor zijn grootouders en ouders:

Louis François Anquetin 1788-1858

Adèle Boiselle 1810-1878

Émile Anquetin 1838-1929

Félicité Rose Chauvet 1837-1889

Op het graf staat een plaquette met het opschrift:

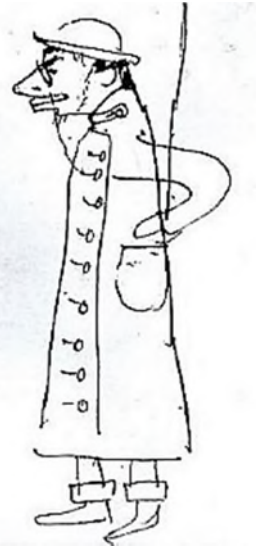
*Louis Anquetin. Artiste peintre
Chevalier de la Légion d'Honneur
26 janvier 1861 - 19 Août 1932*

1. Henri de Toulouse-Lautrec (Albi 24.11.1864 - 09.09.1909)

Henri Marie Raymond graaf de Toulouse-Lautrec-Monfa werd geboren op het landgoed van zijn adellijke familie te Albi. Op dertienjarige leeftijd brak hij achtereenvolgens zijn linker- en zijn rechterdijbeen, waarna de groei van zijn benen stopte, terwijl zijn bovenlichaam doorgroeide. Hij werd niet groter dan 1,50 m. Zijn intellect en zijn energie daarentegen waren uitzonderlijk, evenals zijn schilder- en tekenbegaafdheid. Zijn ouders gaven hem toestemming om het tekenen en schilderen serieus te gaan beoefenen. Na lessen in de studio van Léon Bonnat, waar hij vriendschap sloot met Louis Anquetin, kwam hij in het atelier van Fernand Cornon, waar hij veel schilders ontmoette, waarvan een aantal zijn vrienden werden, zoals Émile Bernard en Vincent van Gogh.

De stijl van Toulouse-Lautrec was aanvankelijk impressionistisch, na 1890 meer postimpressionistisch met zorgvuldige vlakverdelingen met duidelijke omlijnningen en felle kleuren.

Hij tekende en schilderde de bonte wereld van artiesten en hun publiek. In zijn tekeningen zat ook veel zelfspot, getuige de karikaturale afbeeldingen van zichzelf. Groot is hij ook geworden als afficheontwerper. Beroemd is zijn affiche *La Goulue* voor de Moulin Rouge.

Henri de Toulouse-Lautrec en Vincent van Gogh

Henri de Toulouse-Lautrec leerde Vincent van Gogh kennen in het atelier van Fernand Cornon in Parijs. Over hun vriendschap is weinig bekend. Het atelier van Toulouse-Lautrec in Montmartre was vlakbij het appartement van de broers Van Gogh. Waarschijnlijk hebben ze een poosje intensief samengewerkt, want de stijl en techniek van hun schilderijen uit die tijd lijken erg op elkaar. Toulouse-Lautrec werkte vaak met de techniek *peinture à l'essence*, waarbij olie- verf met terpentijn wordt verdund om een tekenachtig effect te verkrijgen. Ook Vincent gebruikte dezelfde techniek in 1887, waarschijnlijk geleerd van Toulouse-Lautrec. Vincent schonk hem zijn schilderij *Gezicht*

uit het appartement van Theo (1887), dat op die manier was geschilderd. Toulouse-Lautrec legde Van Gogh in 1887 en profil vast in het café met een glas absint.

In 1890 nam Toulouse-Lautrec het op voor zijn vriend op de tentoonstelling van *Les Vingts* in Brussel. Van Gogh had zes schilderijen ingestuurd, die grote opschudding veroorzaakten. Toulouse-Lautrec was zo kwaad over negatieve

uitspraken over Vincent, dat hij zelfs bijna in gevecht raakte met een kunstenaar. Toen Van Gogh later vanuit zijn woonplaats Auvers-sur-Oise op bezoek ging bij zijn broer Theo in Parijs, hebben beide vrienden elkaar nog een keer gezien.

Vincent van Gogh - Gezicht uit het appartement van Theo & Henri de Toulouse-Lautrec - Vincent van Gogh (beide werken: Van Gogh Museum Amsterdam)

graf van Henri de Toulouse-Lautrec : Cimetière de Verdélais (Gironde)

Na een beroerte nam zijn moeder hem in half verlamde toestand mee naar het familieslot Malromé, waar Henri de Toulouse-Lautrec een maand later stierf. Hij werd begraven op het Cimetière de Verdélais (einde hoofdlaan links). 29 Jaar later volgde zijn moeder. Ook het dienstmeisje Adeline Cromont ligt in het graf.

Tekst op het graf:

Henri de Toulouse-Lautrec-Monfa 1864-1901

*Comtesse de Toulouse-Lautrec-Monfa
née Adèle Zoë Tapié de Céleyran 1841-1930*

Adeline Cromont

fotobron graf de Toulouse-Lautrec: : http://www.verdelais.fr/z/site.php?act=4_1